

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro
2012 m. liepos mėn. 11 d.
įsakymu Nr. A1-405

KĖLIMO KRANŲ DARBO VADOVO MOKYMO PROGRAMA

TRAINING PROGRAMME FOR SUPERVISOR OF LIFTING CRANE

Programos valstybinis kodas: 560084007

Suteikiama teisė: dirbti kėlimo kranų darbo vadovu

Reikalavimai amžiui: ne jaunesnis kaip 18 metų

Reikalavimai išsilavinimui: aukštesnysis inžinerijos ar inžinerinių profesijų srities arba aukštasis koleginis technologijos mokslų studijų srities

Reikalavimai darbo patirčiai: nenustatyti

Reikalavimai kvalifikacijai: nenustatyti

Mokymo trukmė: 54 val. (1,5 savaitės)

MOKYMO PROGRAMA SUDERINTA:

Valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos
(institucijos pavadinimas)

Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus

pavadootoja Svetlana Černuševič
(pareigos, vardas, pavardė, parašas) *Svetlana Černuševič*

2012 m. liepos 23 d.

Programą vertinusių ekspertų išvada:

Mokymo programa atitinka nustatytus reikalavimus ir yra tinkama įgyti kompetencijai, reikalingai teisės aktų reglamentuojamam darbui atlikti

Ekspertų pareigos, vardai, pavardės, parašai ir data

Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Planavimo ir veiklos stebėsenos skyriaus vyriausioji darbo inspektore

Jolita Urbanavičienė *J. Urbanavičienė*

Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Technikos saugos skyriaus vyriausioji darbo inspektore Irena Mikalajūniene *Irena Mikalajūniene*

2012 m. liepos 09 d.

MOKYMO PROGRAMOS TURINYS

1. Mokymo programos apibūdinimas.....	3
2. Mokymo planas.....	5
3. Reikalavimai mokytojams.....	7
4. Reikalavimai metodiniams ir materialiesiems ištekliams.....	8
5. Baigiamasis mokymosi pasiekimų vertinimas.....	11

MOKYMO PROGRAMOS APIBŪDINIMAS

Mokymo programos rengimo pagrindas ir tikslas

Lietuvos Respublikos įmonėse kranų savininkas privalo užtikrinti saugų kranų ir kėlimo įrangos naudojimą atliekant statybos darbus ir kvalifikuotą jų nuolatinę priežiūrą. Tuo tikslu jam privalo paskirti apmokytus darbuotojus ne tik kranams valdyti, prižiūrėti, bet ir vadovauti darbams, kurie atliekami naudojant kranus. Tam jis skiria kranų darbo vadovą. Kranų darbo vadovas – darbdaviui atstovaujantis asmens ar įrenginio savininko paskirtas darbuotojas, vadovaujantis darbams, atliekamiems naudojant kėlimo įrenginius, atsakingas už saugų įrenginio naudojimą darbo metu.

Mokymo programos tikslas – suteikti asmenims, besimokantiems kėlimo kranų darbo vadovais, žinių apie kėlimo įrenginius ir praktinių gebėjimų, vadovaujantis gamintojo pateiktais kėlimo kranų naudojimo dokumentais, Kėlimo kranų naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. A1-425 (Žin., 2010, Nr. 112-5717), Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymo (Žin., 1996, Nr. 46-1116; 2000, Nr. 89-2742), Darbo įrenginių naudojimo bendrųjų nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 102 (Žin., 2000, Nr. 3-88), kitų teisės aktų, reglamentuojančių kėlimo įrenginių naudojimą, reikalavimais, užtikrinti darbo su kranu objekte planavimą, organizavimą, koordinavimą, vykdymą ir priežiūrą, siekiant užtikrinti saugų įrenginių darbą, išvengiant kranų avarių, nelaimingų atsitikimų.

Kėlimo kranų darbo vadovo mokymo programa parengta vadovaujantis Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendraisiais nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. A1-287/V-611 (Žin., 2011, Nr. 76-3683), Kėlimo kranų naudojimo taisyklėmis, Darbuotojų saugos ir sveikatos srities mokymo programų rengimo ir įteisinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2011 m. kovo 28 d. įsakymu Nr. A1-163 (Žin., 2011, Nr. 38-1824), Darbuotojų saugos ir sveikatos srities mokymo programų rengimo, atnaujinimo (keitimo) organizavimo ir vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektorius 2011 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. V-142 (Žin., 2011, Nr. 83-4075).

Kėlimo kranų, kurie nurodyti Įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant parametrus) sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. A1-246 (Žin., 2004, Nr. 166-6070), 5.1 punkte, darbo vadovai mokomi mokymo įstaigoje pagal šią mokymo programą, kuri yra registruota Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registre. Kėlimo kranų darbų vadovais gali dirbti ne jaunesni kaip 18 metų amžiaus asmenys, atitinkantys programoje numatytus reikalavimus jų išsilavinimui, pasitikrinę sveikatą ir turintys galiojančią sveikatos priežiūros įstaigos išvadą apie tinkamumą šiam darbui bei išlaikę specialių žinių tikrinimo egzaminą.

Mokymo programoje numatytos 38 valandos teoriniam mokymui, kuris vykdomas mokymo įstaigoje, 16 valandų skiriama individualiai praktinei užduočiai atlikti, kuri atliekama įmonėje ar mokymo įstaigos paskirtoje vietoje. Specialių žinių tikrinimas apima teorinių žinių tikrinimą ir individualios praktinės užduoties vertinimą. Žinias tikrintis (atestuotis) galima ir pagal programos reikalavimus pasirengus savarankiškai. Jei pasirengus savarankiškai atestavimo rezultatai nepakankami, asmuo, pageidaujantis tapti kėlimo kranų darbų vadovu, privalo baigti mokymo programą mokymo įstaigoje ir tik po to gali pakartotinai tikrintis žinias.

Programą parengė VŠĮ Alytaus darbo rinkos mokymo centro darbuotojų saugos ir sveikatos vyresnioji profesijos mokytoja, statybos inžinierė Stasė Stravinskienė.

Mokymosi pasiekimai

Eil. Nr.	Mokymosi pasiekimai
1.	Žinos pagrindines Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo nuostatas, techninių reglamentų, norminių teisės aktų pagrindinius reikalavimus, būtinus žinoti organizuojant darbą su kėlimo kranais
2.	Žinos kėlimo įrenginių priežiūros organizavimo Lietuvos Respublikoje ir įmonėse tvarką, prižiūrėtinio personalo atestavimo ir skyrimo tvarką
3.	Išmanys kėlimo kranų konstrukciją, pagrindinius techninius duomenis, kranų saugos įtaisus, įrangą
4.	Žinos reikalavimus kranų bėgių keliui įrengti, kranams pastatyti, veiksnius, darančius įtaką krano nesvirumui
5.	Žinos reikalavimus darbų vykdymo projektui parengti ir krovinių kėlimo technologijos aprašui sudaryti, darbams vykdyti
6.	Žinos kėlimo reikmenų ir taros gamybos, eksploatavimo tvarką, brokavimo normas
7.	Žinos reikalavimus kroviniams kabinti, jiems perkelti ir sandėliuoti, šių procesų signalus ir jų perdavimo tvarką
8.	Žinos kranų darbo vadovo pareigybės aprašymo bei kranų operatoriaus, stropuotojo saugos ir sveikatos instrukcijų reikalavimus
9.	Žinos darbo higienos, elektrosaugos, gaisrinės saugos reikalavimus naudojant kėlimo kranus, avarijų ir nelaimingų atsitikimų darbe priežastis
10.	Gebės planuoti, organizuoti, vykdyti ir prižiūrėti darbą su kranais, laikydamasis darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimų
11.	Mokės nustatyti, ar saugiai pastatytas darbo vietoje kranas, pavojingą krano veikimo zoną
12.	Mokės vadovauti krovinių perkėlimui Kėlimo kranų naudojimo taisyklėse numatytais atvejais
13.	Mokės įforminti leidimą dirbti su kranu
14.	Gebės parengti krovinių kabinimo ir sandėliavimo schemas
15.	Mokės apskaičiuoti krovinio svorį, parinkti nuimamuosius kėlimo reikmenis ir tarą, įvertinti jų techninę būklę
16.	Mokės vykdyti darbuotojų saugos ir sveikatos, elektrosaugos ir gaisrinės saugos reikalavimus naudojant kėlimo kranus
17.	Gebės kontroliuoti, kaip kranininkai ir stropuotojai vykdo darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijas, instruktuoti juos darbo vietoje, kaip saugiai atlikti numatomus darbus

MOKYMO PLANAS

Eil. Nr.	Temų, potemių pavadinimai	Valandų skaičius		
		teorijai	praktiniam mokymui	praktinei užduočiai atlikti
I. Teorinis mokymas				
1.	Potencialiai pavojingų įrenginių naudojimo reikalavimai	2	-	-
1.1.	Potencialiai pavojingų įrenginių valstybės registras. Teisės aktai, reglamentuojantys kėlimo kranų naudojimą ir priežiūrą	1	-	-
1.2.	Krano savininko pareigos organizuojant saugų kranų naudojimą ir nuolatinę priežiūrą. Reikalavimai kranus prižiūrinčiam personalui	1	-	-
2.	Kėlimo kranų konstrukcijos	5	-	-
2.1.	Tiltiniai kranai, bokštiniai kranai, jų konstrukcija, techniniai parametrai	2	-	-
2.2.	Savaeigiai strėliniai kranai ir kranai manipulatoriai, techniniai jų duomenys	1	-	-
2.3.	Kėlimo kranų bėgių kelio įrengimas, kranų saugos įtaisai. Kranų nesvirumui įtaką darantys veiksniai	2	-	-
3.	Kėlimo reikmenys	5	-	-
3.1.	Lynai, grandinės, tekstilinės juostos, jų konstrukcija ir brokavimas. Lynų stiprumo skaičiavimas	2	-	-
3.2.	Nuimamieji ir keičiamieji kėlimo reikmenys, reikalavimai jiems	2	-	-
3.3.	Kėlimo reikmenų parinkimas ir brokavimas	1	-	-
4.	Saugaus kėlimo kranų darbo organizavimas	9	-	-
4.1.	Krovinių rūšys. Krovinių kabinimo būdai, naudojami kėlimo reikmenys	1	-	-
4.2.	Krovinių sandėliavimas. Krovinių kabinimo ir sandėliavimo schemas	2	-	-
4.3.	Krovinių perkėlimas kranais. Pavojinga kranų veikimo zona, jos aptvėrimas	1	-	-
4.4.	Transporto priemonių pakrovimas ir iškrovimas. Kroviniai, kuriuos draudžiama perkelti kranais. Signalai (rankų ženklai, garso signalai, žodiniai pranešimai)	1	-	-
4.5.	Kranų techninės būklės tikrinimai, jų periodiškumas	1	-	-
4.6.	Darbai, kuriems vadovauja kranų darbo vadovas, ir pagrindinės darbo su kranais nutraukimo priežastys	1	-	-
4.7.	Stropuotojo, kranų operatoriaus saugos ir sveikatos instrukcijų reikalavimai. Kėlimo kranų darbo vadovo pareigos	2	-	-

5.	Kėlimo kranų pastatymas	5	-	-
5.1.	Tiltinių ir bokštinių kranų pastatymas	1	-	-
5.2.	Darbų vykdymo su kranais projekto parengimas. Jo esmė, sudarymas, nagrinėjimas	2	-	-
5.3.	Savaeigių kranų pastatymas prie iškasų, elektros perdavimo linijų ir kitose vietose	2	-	-
6.	Bendrieji darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai	8	-	-
6.1.	Darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių darbuotojų saugą ir sveikatą, pagrindinės nuostatos	2	-	-
6.2.	Nelaimingų atsitikimų darbe priežastys, tyrimas. Kėlimo kranų naudojimo taisyklių reikalavimai, atsakomybė už reikalavimų pažeidimus. Darbuotojų instruktavimas	2	-	-
6.3.	Darbo higienos reikalavimai. Profesinės rizikos vertinimas. Profesinių susirgimų priežastys. Kolektyvinės ir asmeninės saugos priemonės	1	-	-
6.4.	Elektros įrenginių saugaus eksploatavimo reikalavimai	1	-	-
6.5.	Gaisrinė sauga. Gaisrų kilimo priežastys, gesinimo priemonės	1	-	-
6.6.	Darbdavio ir darbuotojo teisės ir pareigos. Individualūs darbo santykiai. Darbo sutartis. Darbo ir poilsio laikas	1	-	-
7.	Praktiniai užsiėmimai	-	4	-
7.1.	Dokumentacijos, reikalingos darbams su kranais vykdyti, nagrinėjimas, dokumentų pildymas	-	2	-
7.2.	Praktinių užduočių skyrimas. Konsultacijos	-	2	-
7.3.	Praktinės užduoties atlikimas	-	-	16
Iš viso 54 val.		34	4	16
Baigiamojo vertinimo forma: teorinės žinios tikrinamos egzaminu raštu (testas), praktiniai gebėjimai tikrinami vertinant individualios praktinės užduoties ataskaitą				
Baigiamajam vertinimui skiriamas laikas: teorinėms žinioms tikrinti (testui) skiriama 1,5–2 valandos. Individualios praktinės užduoties ataskaita vertinama egzamino metu. Gynimui skiriama 15 minučių				

Individuali praktinė užduotis atliekama vadovaujantis mokymo įstaigos nustatyta tvarka, pagal jos nustatytus praktinės užduoties ataskaitos rengimo reikalavimus. Mokymo įstaiga paskiria vieną ar kelias temas iš toliau rekomenduojamų individualios praktinės užduoties temų.

Rekomenduojamos individualios praktinės užduoties temos:

1. Krovinių iškrovimas iš automatinės kėbulo savaeigių strėliniu kranu elektros perdavimo linijų apsauginėje zonoje.
2. Krovinio kėlimas dviem kranais.
3. Krano pastatymas prie pusvagonio ir krovinių pakrovimas į jį.
4. Vamzdžių montavimas tranšėjoje savaeigių strėliniu kranu.
5. Bokštinio krano pastatymas ir pavojingos zonos nustatymas.
6. Krovinio kėlimas virš gamybinių arba gyvenamųjų patalpų.

REIKALAVIMAI MOKYTOJAMS

Teorinį mokymą vykdančių mokytojų kvalifikacija, vadovaujantis teisės aktais ir siekiant užtikrinti mokymo kokybę, turi atitikti šiuos reikalavimus:

- privalo turėti technologijos mokslų studijų srities aukštąjį išsilavinimą;
- privalo turėti pedagogo kvalifikaciją arba pažymėjimą, patvirtinantį, kad Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka išklaudytas pedagoginių-psichologinių žinių kursas;
- turi turėti ne mažesnę kaip vienerių metų darbo patirtį darbuotojų saugos ir sveikatos srityje;
- privalo turėti galiojantį kėlimo kranų darbų vadovo pažymėjimą;
- privalo turėti darbuotojų saugos ir sveikatos specialisto pažymėjimą, suteikiantį teisę dirbti statybos ekonominės veiklos rūšies įmonėse.

Mokytojams, dėstantiems bendrąsias darbuotojų saugos ir sveikatos temas, netaikomas reikalavimas turėti kėlimo kranų darbų vadovo pažymėjimą.

Švietimo teikėjas, skirdamas asmenį dirbti mokytoju, turi atsižvelgti į Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (toliau – Įstatymas) (Žin., 1991, Nr.23-593; 2011, Nr. 38-1804) 48 straipsnio 8 dalyje numatytus apribojimus asmenims, siekiantiems dirbti mokytojais. Asmenys, įgiję kvalifikaciją ne Lietuvos Respublikoje, įgyja teisę dirbti mokytojais, jeigu Įstatymo 48 straipsnio 4 ir 5 dalyse nustatyta tvarka pripažįstama atitinkama kvalifikacija.

Mokytojai turi kelti kvalifikaciją atnaujindami dalykines ir darbuotojų saugos ir sveikatos srities žinias.

REIKALAVIMAI METODINIAMS IR MATERIALIESIEMS IŠTEKLIAMS

Mokymui reikalingi šie materialieji ištekliai:

1. Teorinio mokymo patalpos turi atitikti Lietuvos higienos normą HN 102:2011 „Įstaiga, vykdanči formalią profesinio mokymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. balandžio 7 d. įsakymu Nr. V-326 (Žin., 2011, Nr. 45-2112). Mokinių skaičius grupėje negali viršyti įrengtų darbo vietų skaičiaus klasėje (pagal pateiktus duomenis dėl pasirengimo vykdyti mokymo programą ekspertizei).

2. Įranga ir techninės teorinio mokymo priemonės:

2.1. rašymo lenta, kompiuteris, įvairialypės terpės įrenginys (multimedija) mokymo medžiagai demonstruoti, kita demonstracinė technika (vaizdo, projekcinė aparatūra ir pan.), spausdintuvas;

2.2. tinkamų naudoti ir brokuotų plieninių lynų, tekstilinių juostų, grandinių, galinių išjungiklių, mygtukinių valdymo aparatų pavyzdžiai, taros, traversų, stropų, griebtuvų, kirtiklių, elektromagnetinių stabdžių pavyzdžiai, asmeninių apsaugos priemonių, paaukštinimo priemonių, apsauginio aptvėrimo maketai ir kt.

Mokymui reikalingi šie metodiniai ištekliai:

1. Mokytojo parengta mokymo medžiaga pagal kiekvieną programos temą.

2. Dalijamoji mokymosi medžiaga besimokantiesiems.

3. Plakatai, skaidrės (įvairių tipų kranų, kėlimo reikmenų, elektrosaugos, gaisrinės saugos, krovinių kabinimo), filmuota medžiaga, schemas (darbų vykdymo projektas, technologinės kortelės, kranų pastatymo, krovinių kabinimo, sandėliavimo schemas) ir kt. vaizdinės mokymo priemonės mokymo plane numatytoms temoms išdėstyti.

4. Kėlimo kranų naudojimo dokumentacijos pavyzdžiai (kranų pamainų ir priežiūros žurnalai, krano eksploatacijos instrukcija ir techninė dokumentacija (pasas), savaeigio strėlinio krano kelionės lapas, paskyra-leidimas kranui dirbti prie elektros perdavimo linijų), kėlimo reikmenų apskaitos ir patikrinimų registracijos žurnalai.

5. Kranų darbo vadovo pareigybės aprašymas ir kranus prižiūrinčio personalo saugos ir sveikatos instrukcija.

6. Testai, užduotys tarpiniams bei baigiamiesiems mokymosi rezultatams įvertinti.

7. Teisės aktai:

7.1. Lietuvos Respublikos potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros įstatymas, (Žin., 1996, Nr. 46-1116; 2000, Nr.89-2742);

7.2. Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymas (Žin., 2003, Nr. 70-3170);

7.3. Lietuvos Respublikos darbo kodeksas (Žin., 2002, Nr. 64-2569);

7.4. Kėlimo kranų naudojimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2010 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. A1-425 (Žin., 2010, Nr.112-5717);

7.5. Saugos eksploatuojant elektros įrenginius taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2010 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 1-100 (Žin., 2010, Nr. 39-1878);

7.6. Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrieji nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. A1-287/V-611 (Žin., 2011, Nr.76-3683);

7.7. Įgaliotų įstaigų prižiūrimų ir valstybės registre registruojamų potencialiai pavojingų įrenginių (nurodant jų parametrus) sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2004 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. A1-246 (Žin., 2004, Nr.166-6070);

7.8. Lietuvos Respublikos statybos įstatymas (Žin., 1996, Nr. 32-788; 2001, Nr. 101-3597);

7.9. Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 95 (Žin., 1999, Nr. 104-3014);

7.10. Bendrosios gaisrinės saugos taisyklės, patvirtintos Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2005 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. 64 (Žin., 2005, Nr. 26-852; 2010, Nr. 99-5167);

7.11. Darbuotojų saugos ir sveikatos instrukcijų rengimo ir darbuotojų, darbdavių susitarimu pasiūstų laikinam darbui į įmonę iš kitos įmonės, instruktavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus 2012 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-240 (Žin., 2012, Nr. 96-4944);

7.12. Techninis reglamentas „Mašinų sauga“, patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 (Žin., 2000, Nr. 23-601; 2007, Nr. 129-5249);

7.13. Potencialiai pavojingų įrenginių avarijų tyrimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2006 m. rugpjūčio 4 d. įsakymu Nr. A1-232/4-306 (Žin., 2006, Nr. 88-3481).

8. Literatūra ir kiti informacijos šaltiniai:

8.1. LST EN 13157:2004+A1:2010/P2010. Kranai. Sauga. Kranai su rankine pavara.

8.2. LST EN 12385-1:2003+A1:2009. Plieniniai vieliniai lynai. Sauga. 1 dalis. Bendrieji reikalavimai.

8.3. LST EN 12385-2:2003+A1:2008. Plieniniai vieliniai lynai. Sauga. 2 dalis. Apibrėžtys, žymėjimas ir klasifikavimas.

8.4. LST EN 12385-3:2003+A1:2008. Plieniniai vieliniai lynai. Sauga. 3 dalis. Naudojimo ir techninės priežiūros informacija.

8.5. LST EN 13414-1:2004+A2:2009. Plieninių vielinių lynų stropai. Sauga. 1 dalis. Stropai bendrosioms kėlimo reikmėms.

8.6. LST EN 13414-2:2004+A2:2009. Plieninių vielinių lynų stropai. Sauga. 2 dalis. Gamintojo teikiamos informacijos apie stropo naudojimą ir techninę priežiūrą aprašas.

8.7. LST EN 13414-3+AC:2004+A1:2009. Plieninių vielinių lynų stropai. Sauga. 3 dalis. Žiediniai ir lyniniai stropai.

8.8. LST EN 1492-1:2002+A1:2009. Tekstiliniai stropai. Sauga. 1 dalis. Bendrosios paskirties plokštieji austiniai juostiniai stropai, pagaminti iš cheminio pluošto.

8.9. LST EN 1492-2:2002+A1:2009. Tekstiliniai stropai. Sauga. 2 dalis. Bendrosios paskirties apvalieji stropai, pagaminti iš cheminio pluošto.

8.10. LST EN 818-6:2001+A1:2008. Keliamoji trumpagrandė grandinė. Sauga. 6 dalis. Grandininiai stropai. Reikalavimai, keliami gamintojo teikiamai naudojimo ir techninės priežiūros informacijai.

8.11. LST EN 12999:2011. Kranai. Krovimo kranai.

8.12. LST EN 13000:2010. Kranai. Savaeigiai kranai.

8.13. LST EN 14439:2007+A2:2009. Kranai. Sauga. Bokštiniai kranai.

8.14. LST EN 12644-1:2002+A1:2008. Kranai. Naudojimo ir bandymo informacija. 1 dalis. Instrukcijos.

8.15. LST EN 12644-2:2001+A1:2008. Kranai. Naudojimo ir bandymo informacija. 2 dalis. Ženklinimas.

8.16. Valstybinės darbo inspekcijos parengti mokomieji leidiniai, skelbiami Valstybinės darbo inspekcijos tinklalapyje www.vdi.lt, skiltyje „Konsultuojame, teikiame paslaugas“.

Materialieji ir metodiniai ištekliai turi būti nuolat atnaujinami, įvertinant darbo rinkoje naudojamus įrenginius, ir atitikti techninius ir technologinius laikmečio reikalavimus.

BAIGIAMŲJŲ MOKYMO SI PASIEKIMŲ VERTINIMAS

Baigiamasis mokymosi pasiekimų vertinimas organizuojamas vadovaujantis Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendraisiais nuostatais bei kitais teisės aktais, reglamentuojančiais atestavimą darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais.

Vertinami šie asmens, baigusio mokymo programą ar pasirengusio atestacijai savarankiškai, pasiekimai:

- **teorinės kompetencijos:** žino techninių reglamentų, norminių teisės aktų, gamintojo reikalavimus kėlimo kranams, darbo su kranais organizavimo įmonėje tvarką, taip pat išmano kranų darbo vadovo pareigybės aprašymą, stropuotojo ir krano operatoriaus saugos ir sveikatos instrukcijų reikalavimus, kranų konstrukciją, jų techninius duomenis, pagrindinius saugos įtaisus, reikalavimus bėgių keliui įrengti. Žino saugaus kranų naudojimo, darbų atlikimo kranais taisykles ir kranų avarijų priežastis, reikalavimus kėlimo reikmenims ir jų brokavimo normas, saugaus krovinių kabinimo, jų perkėlimo ir sandėliavimo taisykles, draudžiamus kranais pernešti krovinius, kėlimo ar perkėlimo procesų signalus. Išmano Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo, elektrosaugos ir gaisrinės saugos reikalavimus.

- **praktiniai gebėjimai:** moka planuoti, organizuoti, koordinuoti, vykdyti ir prižiūrėti darbą su kranais, įvertinti saugų savaeigio krano pastatymą (ypač prie šlaitų, elektros oro linijų, pusvagonių), priežastis, dėl kurių reikia nutraukti darbą su kranais, parengti krovinių kabinimo ir sandėliavimo schemas, vadovauti krovinių perkėlimo darbams Kėlimo kranų naudojimo taisyklėse numatytais atvejais, taip pat parengti technologinę kortelę arba projektą, kai kroviny s keliamas keliais kranais ir kranų darbo zonos sutampa (persidengia). Moka apskaičiuoti keliamo krovinio svorį, parinkti krovinių kėlimo reikmenis, juos brokuoti.

Įsisavintos žinios ir individuali praktinė užduotis tikrinami ir vertinami mokymo įstaigoje egzamino metu. Teorinės žinios tikrinamos testu, kuriame yra ne mažiau kaip 60 klausimų. Klausimai apima šioje dalyje įvardintas teorinių žinių kompetencijas. Testas laikomas išlaikytu, jeigu teisingai atsakyta į ne mažiau kaip 75 procentus pateiktų klausimų. Teorinių žinių vertinimo kriterijai nurodyti lentelėje:

Atsakyta	Įvertinimas balais
75–82% (45–49 kl.)	7 balai
83–88% (50–53 kl.)	8 balai
90–95% (54–57 kl.)	9 balai
97–100% (58–60 kl.)	10 balų

Individuali praktinė užduotis atliekama ne vėliau kaip po dviejų savaitių pasibaigus mokymui ir jos ataskaita rašytine forma pateikiama mokymo įstaigai. Individuali praktinė užduotis vertinama pagal šiuos kriterijus:

Praktinės užduoties ataskaitos vertinimo kriterijai	Įvertinimas balais	Įvertinimas žodžiu
Praktinio mokymo ataskaita surašyta pagal visus užduoties reikalavimus, nepateikiant jokių išvadų ar pasiūlymų	7 balai	Pakankamai
Praktinės užduoties ataskaita surašyta pagal visus užduoties reikalavimus, pateiktos išvados ir (ar) pastabos	8 balai	Gerai

Praktinio mokymo ataskaita išsamiai surašyta pagal visus užduoties reikalavimus, pateiktos išvados ir (ar) pastabos bei pasiūlymai	9 balai	Labai gerai
Praktinio mokymo ataskaita išsamiai surašyta pagal visus užduoties reikalavimus, pateiktos išvados ir (ar) pastabos bei pasiūlymai, kurie galėtų būti praktiškai panaudoti atliekant šiuos darbus	10 balų	Puikiai

Komisija atestuojamajam užduoda klausimus, siekdama įsitikinti asmens praktiniais gebėjimais dirbti kranų darbų vadovu. Kilus ginčams dėl vertinimo, galutinį sprendimą priima atestavimo komisijos pirmininkas.

Atestavimo komisija sudaroma vadovaujantis Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendraisiais nuostatais. Žinias ši komisija vertina, vadovaudamasi mokymo įstaigos vadovo patvirtintu atestavimo komisijos darbo reglamentu (toliau – Reglamentas), kuris turi būti parengtas vadovaujantis Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendraisiais nuostatais, šioje mokymo programos dalyje nustatytais reikalavimais ir kt. teisės aktais, reglamentuojančiais atestavimo procesą. Reglamente taip pat turi būti nustatyta ir egzaminų tvarka (mokinio asmenybės nustatymas, užduočių pateikimas, supažindinimas su vertinimo sistema ir pasekmėmis pažeidus egzamino tvarką ir pan.).

Atestavimo komisijos sprendimas įforminamas atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais protokole. Žinias įvertinus nepakankamai, leidžiama pakartotinai jas tikrinti ne anksčiau kaip po dviejų savaičių.

Asmenims, išlaikiusiems egzaminą, išduodamas nustatytos formos pažymėjimas ir atestacijos pažymėjimas, kuriuose įrašyta „Gali dirbti kėlimo kranų darbo vadovu“.

Protokolai, testai, kita žinioms tikrinti naudota medžiaga saugomi mokymo įstaigoje Bendrųjų dokumentų saugojimo terminų rodyklėje, patvirtintoje Lietuvos vyriausiojo archyvaro 2011 m. kovo 9 d. įsakymu Nr. V-100 (Žin., 2011, Nr. 32-1534), nustatytą dokumentų saugojimo terminą.

Mokymo įstaiga turi sudaryti sąlygas baigiamojo vertinimo metu skaidriai ir objektyviai patikrinti atestuojamųjų žinias ir gebėjimus, laikantis atestavimą reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytos tvarkos.